

Editorial

În studiul său pe tema revizuirii constituționale, publicat în acest număr, profesorul Corneliu-Liviu Popescu se pronunță, sub aspect tehnic, pentru o Constituție complet nouă, considerând-o pe actuala « atât de proastă (și dintr-una proastă în 1991 s-a făcut una și mai proastă la revizuirea din 2003), încât nu poate fi „cârpită”, ci trebuie realizată o construcție constituțională distinctă ».

Aș menționa în context că dezbaterea asupra eventualei reforme constituționale a introdus voci diverse, unele s-au pronunțat deja, cu circa un an în urmă, chiar în *Noua Revistă de Drepturile Omului*. L-aș invoca, în acest sens, pe Dan Claudiu Dănișor, cu o perspectivă cel puțin divergentă celei de mai sus: „Eu cred”, afirma acesta, „că de fapt cauzele lipsei de funcționalitate a sistemului constituțional nu sunt situate la nivelul sistemului normativ, ci la nivelul impulsului politic și social care alimentează acest sistem”. Profesorul din Craiova, spre deosebire de colegul său din București, considera că actuala Constituție are părți bune și părți mai puțin reușite, și că nu este necesară o revizuire pentru asta.

Adaug că la Editura Polirom se află sub tipărire o lucrare colectivă care analizează problematica reformei constituționale dintr-o perspectivă a „valorilor societății deschise” – volumul reprezentând de altfel o inițiativă a Fundației Soros din România. Dacă ar fi să respectăm prioritățile în timp, în ce privește opțiunea pentru o lege fundamentală care dă întâietate perspectivei valorilor, atunci ar trebui început cu propunerile de analiză ale Centrului de Analiză și Dezvoltare Instituțională, poate singura gândire sistematică a problematicii constituționale vizând interesele sociale în sens larg, elaborată în timpul campaniei din 2008 privitoare la reforma constituțională (a se vedea „22” PLUS – ANUL XVI, nr. 267 din 20 ianuarie 2009 – O Constituție pentru Libertate II – CADI).

Acest prim număr al *NRDO* pe anul 2010 conține și un grupaj cu nuanță polemică asupra propunerilor de autonomie din România. Discuția este veche, a devenit vizibilă odată cu proiectul de lege a minorităților naționale și minorităților autonome propus de UDMR în anul 1993. Faptul că în ultimii ani tema autonomiei teritoriale este asociată mai ales cu mobilizarea Uniunii Civice Maghiare și a Consiliului Național Maghiar din Transilvania pentru regiunea cu statut special a Ținutului Secuiesc pune mai curând în umbră faptul că proiectul autonomiei teritoriale este îmbrățișat de întreaga comunitate maghiară. Contextul motivează să apreciem claritatea cu care universitarul clujean Bakk Miklós a indicat miza acestei dezbateri: „...este [oare?] capabilă România să treacă la un nou model statal prin depășirea modelului de stat cu structura unitară, model al modernității politice adoptat în tradiția pașoptistă și în baza Constituției din 1866 [?] Modelul statal alternativ către care România ar putea avea un *take off* ar fi un model care, în plan normativ, înseamnă o completare a *contractului social* cu un contract între comunitățile teritorial-politice care constituie acest stat (Bakk Miklós, Regiuni și comunitate politică –

o nouă abordare a „problemei maghiare”, în Noua Revistă a Drepturilor Omului nr. 2/2009)”.

Cititorii *NRDO* au posibilitatea să citească a doua parte a studiului lui *K.N. Llewellyn*, *Normativul, juridicul și sarcinile dreptului: problema metodei juridice*. Este vorba despre o lucrare fundamentală pe care autorul a ameliorat-o timp de câteva decenii, începând cu vara anului 1927. Relevanța pentru istoria filosofiei dreptului este egalată poate doar de dificultatea traducerii ei într-o limbă străină. Punerea lucrării lui *K.N. Llewellyn* la dispoziția cititorului de limbă română ridică și următoarea întrebare: oare în ce categorie de performanță intră traducerea literaturii de bază în domeniul științelor sociale? Evident, acestea nu sunt de judecat în termenii științelor naturii, unde limba este aproape neutră față de conținut, iar timpul de studii, chiar celor revoluționare, o valoare strict istorică.

Chestiunea are o dimensiune practică. Oare să fie o dovadă de cerbicie intelectuală faptul că CNCSIS nu acordă nicio relevanță acestei munci dificile, de transpunere în limba română a operelor de referință din domeniul științelor sociale și ale dreptului? Absența din limba română a atâtor lucrări clasice de-a dreptul indispensabile, ca și mobilizarea profesională pe care o implică transpunerea acestora dintr-o limbă în alta ar sugera mai curând neînțelegerea mizei.

NRDO